

FCHPT ukončila rekonštrukciu 6. poschodia v budove na Jánskej ulici (Kollárovom námestí)

16. decembra 2014 dekan FCHPT, prof. Ing. Ján Šajbidor, DrSc. oficiálne otvoril 6. poschodie starej budovy zrekonštruované po požiari v máji 2013. Rekonštrukcia stála 470 000 €, z toho na sanáciu požiaru a opravu strechy sa použilo približne 50 000 €. Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu SR poskytlo dotáciu 300 000 €. Projekt rekonštrukcie vypracoval p. Ing. Martin Jamnický, PhD. a zrealizovala ho firma Eurobuilding, stavebný dozor vykonával Ing. Marián Bobřík.

Pozvaní boli riaditelia ústavov, vedúci príslušných oddelení, projektant, stavebný dozor, zástupcovia realizátora a hostia. Prítomných privítal p. dekan FCHPT STU, poďakoval sa realizátorom, projektantovi a stavebnému dozoru, ktorým sa podarilo dokončiť rekonštrukciu v krátkom čase podľa plánu. V mene vedenia Ústavu biochémie, mikrobiológie a ochrany zdravia prítomných privítal aj prof. Ing. Ľubomír Valík, PhD., ktorý sa poďakoval pracovníkom oddelenia potravinárskej technológie, oddelenia biochémie a mikrobiológie a oddelenia výživy a hodnotenia potravín za trpezlivé znášanie obmedzených pracovných podmienok. Ocenil aj postoj oddelenia potravinárskej technológie, ktoré súhlasilo so zámerom vytvoriť na 6. poschodí konzistentné nové biologické a mikrobiologické laboratóriá. Nasledovalo stručné predstavenie jednotlivých laboratórií (zatiaľ bez laboratórneho nábytku a prístrojov) a očakávaná prehliadka nových priestorov.

... a ako sa to všetko odohralo, čo to bol za príbeh? Pre nás všetkých, zvlášť pracovníkov Ústavu biochémie, mikrobiológie a ochrany zdravia to bol napokon príbeh so šťastným koncom. Ak by vás po strohom úvode genéza tohto prípadu zaujímala, nech sa páči.

Vo štvrtok 23. 5. 2013 okolo 19. hodiny niekoľko ľudí hlásilo požiar na 6. posch. v starej budove. Nikto v tom čase nemohol tušiť, že prvým ohlasujúcim bol Ing. Roman Hudec, PhD., ktorý pracoval v laboratóriu, v štvrtej miestnosti od ohniska. Našťastie požiar spozoroval a situáciu správne vyhodnotil. Nesnažil sa bojovať zo živlom a zachraňovať „čo sa by sa ešte dalo“ zachrániť. Vedel, tak ako my všetci, že netesniace okná na 6. poschodí sú veľmi dobrým komínom a drevotriekové steny nebezpečne rýchlo horiacim materiálom.

Správu „horia Ti laboratóriá“ mi okamžite telefonicky oznámil p. tajomník Ing. Vladimír Žúbor, PhD., takže už krátko po 19-tej som bol na fakulte, pripravený pomáhať, „zachraňovať“. Horelo laboratórium cereálií doc. E. Šturdíka. Bolo umiestnené na strane od dvora FCHPT, dym prirodzene unikal touto stranou, ale podstatná časť smerovala na Kollárovo námestie napriek tomu, že táto strana bola od horiaceho laboratória oddelená dvomi tehlovými múrmi. Nevedeli sme si predstaviť, čo sa hore odohráva. Predpokladal som, že z piateho alebo štvrtého poschodia by bolo možné pomôcť hasičom orientovať sa. Zlý odhad! Požiar sa rýchlo šíril. Základňou pre komunikáciu s hasičmi bol chodník Kollárovho námestia. Vrchné poschodia boli silne zadymené a hasiči potrebovali vedieť, či sú na pracovisku ešte ľudia, ako sú rozmiestnené laboratóriá, či sú v nich rozpúšťadlá. Bolo počuť výbuchy – sú tam tlakové nádoby? Kde sú uzávery plynu, vody, elektriny? Kde sú hydranty? Sú tam hadice? Uzatvorili sa uzávery len na poschodí alebo v celej budove? Nezabudlo sa na niekoho, niečo? V strese veľmi ťažké otázky.

Našťastie 23. mája sme už mali experimenty v rámci diplomových prác uzatvorené, o pol šiestej som kontroloval službu, podpísal zošit odchodov diplomantov. Bol som si istý, že tam nemohol byť žiaden diplomant (hurá!). Neskôr som sa dozvedel, že tam bol len Roman Hudec, ale jeho som zazrel dolu, super! Takže, čo mohlo horieť, čo spôsobilo požiar? Ak tam aj boli rozpúšťadlá, tak len po jednej fľaši, tlakové nádoby, tak len hasiace prístroje. No predsa len o tri miestnosti naľavo od horiaceho, na oddelení biochémie a mikrobiológie bol anaeróbny termostat s vodíkovou fľašou. Tak dvakrát hurá, že Roman bol dolu a nikto na poschodí...

Hasiči boli perfektní, skutoční profesionáli. S plynovými maskami a kyslíkovými nádobami v ochranných odevoch odolávali živlom – tma, oheň a neskutočné teplo. Videl som, ako sa unavení, omámení a očividne smädní vracajú dolu. Šesť poschodí pešo v plnej výzbroji hore, hasenie, šesť poschodí dolu. Prvé dúšky chladenej vody.

Ako ľahko sa teraz cituje hlásenie vysielackou, ktoré som započul: „Požiar pod kontrolou“ a neskôr, možno niekedy po 23. hodine: „pokračujeme s ochladzovaním priestorov“. Ešte neskôr „môžeme merať teplotu“. Pred polnocou bolo po všetkom. Hasiči mi dovolili ísť hore pozrieť tú spúšť. Detailne si už všetko nepamätám, no bol som šokovaný nielen samotnou devastáciou, ktorá aj v tme bola ohromujúca, ale predovšetkým teplotami, ktoré boli namerané na stenách ešte asi po hodine intenzívneho ochladzovania priestorov. V exponovanom čase tam musela byť nesmierne vysoká teplota, železná konštrukcia strechy sa rozžeravila a rozpadla. Hrubé železné trámy sa pozohýbali a spadli. Roztrhané požiarne prístroje pravdepodobne boli asi len „výkrikom do tmy“. Ich obsah nič nezmohol. Radiátory v laboratóriu sa roztavili, betón sa lokálne rozpadal.

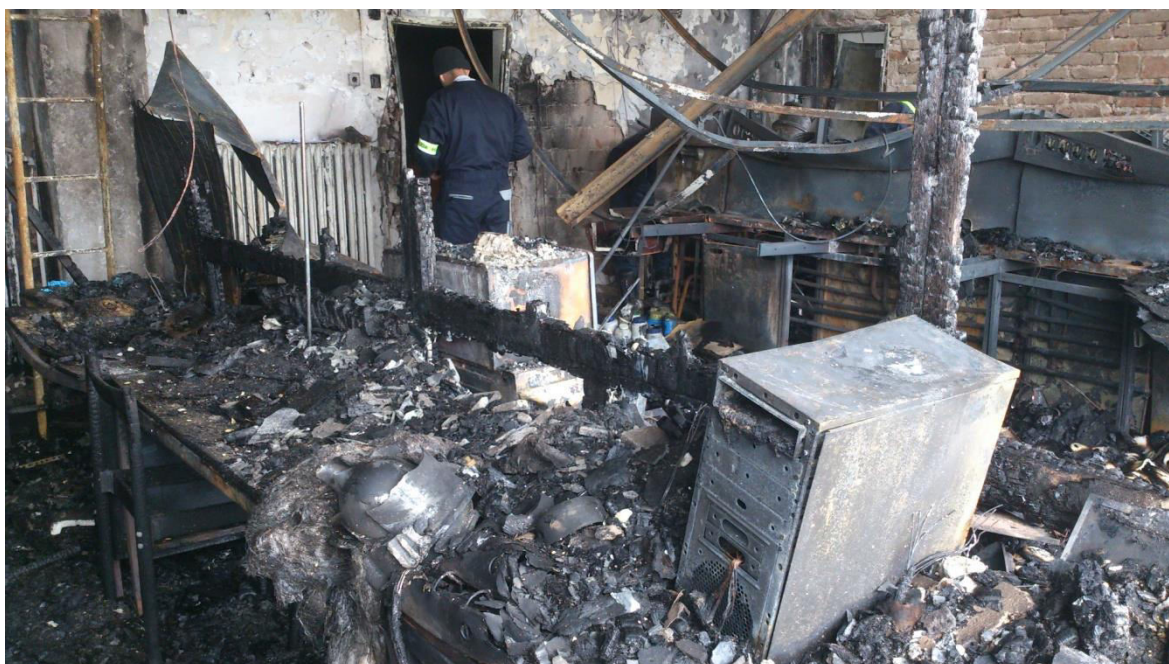

Elektroinštalácia na druhej strane chodby od Kollárovho námestia bola bez izolácie. Holé roztavené medené drôty svedčili o skutočnej katastrofe. Neboli zničené len laboratóriá od dvora a chodba, ale aj strana od Kollárovho námestia. Zničené, zadymené a zaliate bolo celé šieste poschodie. V mojej pracovni na druhej strane chodby podliate vyduté parkety. Vytláčal som spod nich vodu v nádeji, že im pomôžem..., zbytočné.

Docentovi Šturdíkovi sa práve pred požiarom podarilo saturovať laboratórium novými prístrojmi a zariadeniami z projektu zo štrukturálnych fondov. Bolo plné nakúpeného materiálu, vrátane jednorazového mikrobiologického. Prístroje v hodnote takmer 70 000 €, materiál a chemikálie v hodnote vyššej ako 120 000 €. Umelohmotné Petriho misky, ostatný materiál a už spomenuté kartónové steny sa stali ľahkou potravou plamienka, ktorý vzišiel zo skratu relé novej mrazničky. Relé, ktoré si kriminalisti okamžite vzali so sebou na expertízu. A my sme sa ani nestačili čudovať, ako to mohli vedieť. (Neskôr sa to totiž potvrdilo.)

Druhý deň. Návšteva policajtov kriminalistov a znalcov. Ráno sme sa nemohli obligátne zapísať do knihy dochádzok. Chýbal aj dochádzkový zošit pre diplomantov. Prehliadka zhoreniska. Prvé rozhovory, žeby výsluchy? Za chod oddelenia a ústavu sme boli s prof. RNDr. Ľ. Varečkom, DrSc. zodpovední obaja, a tak otázky smerovali na evidenciu dochádzok. Našťastie všetci pracovníci, až na Romana, odpísaní, diplomanti tiež, ich odchody skontrolované službou a navyše ešte parafované vedúcim oddelenia. To bol veľmi dobrý vstup do diskusie. Skonštatoval to aj hlavný vyšetrovateľ. Bol spokojný, pravdepodobne nečakal, že v tomto bode to bude až v takom poriadku. Mimochodom, počas vyšetrovania sme sa dozvedeli, že je absolventom našej fakulty. Neskôr výsluchy pokračovali na Sasinkovej. Nezmenili nič na skutočnosti, že žiadne zavinenie sa nepreukázalo.

Hneď po ukončení prehliadky vyšetrovateľov sme začali vyprázdňovať zdevastované priestory. Zhorenisko vypratávala komerčná firma, ďalšia zhotovila provízornu strechu, iná zasklila okná zo strany dvora. Medzitým sa v diskusiách, čo po požiari, ujala na ústave myšlienka, vybudovať nové čisté biologické a mikrobiologické poschodie. S myšlienkou súhlasilo aj oddelenie potravinárskej technológie, ktoré malo na 6. poschodí dve pracovne a výpočtové laboratórium. Projekt bol veľmi rýchlo hotový, výberové konanie veľmi zdĺhavé. Napriek tomu, že fakulta nám okamžite poskytla náhradné priestory, viac ako poldruha roka sme pracovali v stiesnených podmienkach. Ešte nejakú chvíľu aj budeme...

Rekonštrukcia je za nami. Na poschodí sa nachádzajú dve výskumné mikrobiologické laboratóriá orientované na kvalitu a bezpečnosť potravín (prof. Valík, Ing. Hybenová, PhD., Ing. Liptáková, PhD., Ing. Birošová, PhD., Ing. Medvedová, PhD.) laboratóriá všeobecnej mikrobiológie a molekulárnej biológie (prof. Hudecová, Ing. Kryštofová, PhD., Ing. Olejníková, PhD., Ing. Kaliňáková, PhD.), laboratórium bunkových kultúr (doc. Jantová) a zverinec. Tešíme sa z nových priestorov, z kvalitných okien, z nového dispozičného riešenia laboratórií, niekoľkých klimatizovaných pracovní, laboratórií a z možnosti privítať kolegov z iných inštitúcií v dôstojných priestoroch. Oddelenie výživy a hodnotenia potravín má konečne svoju knižnicu – seminárnu miestnosť. Pracovať však ešte nie je možné, laboratóriá (i pracovne) nie sú zariadené. Nemáme laboratórne stoly, autoklávy, nie je zabezpečené funkčné čistenie, dekontaminácia materiálu, prostredia, pracovných plôch, sterilizácia biologického materiálu a odpadu. Nemáme základné laboratórne zariadenia, biologické termostaty a inkubátory, germicídne lampy, laminárne boxy, kahany, pH metre a iné drobné pomôcky. Výberové konanie na nákup niektorých poistených zariadení trvá dlhší čas.

Ďakujeme Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu za poskytnutú dotáciu, FCHPT STU za poskytnutie prostriedkov, všetkým organizáciám a kolegom z pracoviska dekanátu, menovite Ing. V. Sabolovi a tajomníkovi fakulty, Ing. V. Žúborovi, PhD. a zúčastneným firmám za realizáciu rekonštrukcie. Ďakujeme a tešíme sa z nových priestorov. Začíname novú etapu rozvoja ústavu a oddelení. Uvedomujeme si však, že bez základných pracovných prostriedkov sa pracovať nedá. Nie sme tí, ktorí chcú len čakať. Našou ambíciou je zabezpečiť kancelársky nábytok do pracovní a zariadenie knižnice z vlastných zdrojov. Napokon zariadenú knižnicu sme mali možnosť ukázať už pri oficiálnom otvorení zrekonštruovaných priestorov. Laboratórny nábytok a ostatné základné mikrobiologické laboratórne zariadenia a pomôcky sú nad naše sily. Veríme, že jedno pracovisko jednej z najlepších fakúlt na Slovensku si zaslúži pozornosť inštitúcií, ku ktorým patrí, ku ktorým sa hlási, prípadne pozornosť spolupracujúcich organizácií či filantropicky orientovaných sponzorov. Výskumné aktivity oddelenia biochémie a mikrobiológie sa sústreďujú na biochémiu a molekulárnu genetiku a metabolizmus vláknitých húb, na biochémiu živočíšnych buniek a biochemické aspekty nádorových ochorení ako aj na sledovanie biochemicky aktívnych látok a celulárnej a subcelulárnej úrovni. Na oddelení výživy a hodnotenia potravín sa zaoberáme činnosťami prospešnými pre spoločnosť, oblasťami vedeckého a aplikačného výskumu orientovaného na výskum rezistencie mikroorganizmov voči antibiotikám a na kvalitu a bezpečnosť potravín. Sme jediným pracoviskom na Slovensku, ktoré vedecky rieši problematiku prediktívnej potravinárskej mikrobiológie a kvantitatívneho mikrobiologického hodnotenia rizika. Z hľadiska mikrobiologickej kvality, bezpečnosti, trvanlivosti pokrývame všetky potraviny, vrátane slovenských tradičných výrobkov, ako sú ovčí hrudkový syr a bryndza.

*Prof. Ing. Ľubomír Valík, PhD., vedúci oddelenia výživa a hodnotenia potravín, FCHPT STU
(lubomir.valik@stuba.sk)*